טראמפ עדיין מתלבט אך האיראנים לא ישאירו לו ברירה

written by מאיר בן שבת | 22.11.2026

"האויב מבקש להפעיל לחץ כלכלי ולנקוט צעדים אחרים כדי לגרום לקריסה פנימית במקום מלחמה צבאית" כך אמר היום (יום א') יו"ר הפרלמנט האיראני מוחמד באקר קאליבאף, בהצהרה שפרסם ברשתות החברתיות . הוא טען כי הדרך היחידה להרחיק את איום המלחמה מאיראן היא להרתיע את האויב ולבסס אצלו את התודעה כי לא יוכל להשיג את יעדיו באמצעות מלחמה.

ההצהרה מצטרפת לשורת התבטאויות של קאליבאף בתקופה האחרונה, שבהן הבהיר כי איראן לא תישאר במצב של "לא מלחמה ולא שלום", הציב שבעה תנאים לחידוש המשא ומתן מול וושינגטון, ואיים בהרחבת זירות הלחימה והיקפה אם איראן תותקף.

התרוצצות המתווכים הקטארים בסוף השבוע בניסיון לחדש את המשא ומתן ולמנוע הסלמה צבאית, לימדה על ההתקרבות להכרעה. קטאר פיתחה מיומנות בזיהוי הרגע שלפני פיצוץ ובשליפת יוזמות לדחיית הקץ. עד כה לא דווח על פריצת דרך אך מאמצי התיווך לא תמו.

טראמפ עדיין מתלבט באשר לחידוש הלחימה, אך חלון הזמנים שלרשותו מתקצר. האיראנים אמנם נחלשים כלכלית , אבל במישור הצבאי הם לא קופאים על שמריהם. יעיד על כך קצב השיקום של מערכי הטילים. הדיווחים על הרעיונות לפתח נשק כימי וביולוגי ליוו נוספו כעת גם לשורה הארוכה של האיומים האחרים. רשימת השרים ובכירי הממשל האמריקניים שנאלצו להעתיק את מגוריהם לבסיסים צבאיים מעידה על ההתייחסות הרצינית מצד וושינגטון.

טראמפ יודע ששום הסכם לא יסיר את האיומים האלה מעל הפרק ולא ירסן את ייצר הנקם של "משמרות המהפכה". הזמן שיחלוף לא יוכל להרגיע. אפילו בנוגע לאיומים שמופנים כלפיו באופן אישי.

בתוך הממשל עדיין נמשכים חילוקי הדעות באשר לדרך הפעולה.

לזמן יש משמעות

חלופה אחת היא המשך הידוק טבעת החנק הכלכלית והמדינית, מתוך תקווה שהלחץ הפנימי באיראן ,שסימניו כבר ניכרים, יעשה את שלו ויביא לכניעת המשטר אם לא לקריסתו. יתרונה של דרך זו טמון בהימנעות מסיכונים מיידיים וממחירים של עימות צבאי ישיר. אולם זוהי אסטרטגיה איטית, שמעניקה לטהראן מרחב נשימה יקר להשלמת ההתעצמות הצבאית, למהלכים בתחום הגרעין ולהקשחת מערכי ההגנה שלה.

החלופה השנייה היא מהלך צבאי ממוקד כדי לשלול מאיראן את יכולותיה האסטרטגיות ולפגוע קשות במוקדי הכוח של המשטר. עבור טראמפ, מהלך כזה עשוי להיתפס כפתרון חד וברור שיסיים את הסחבת ויקבע כללי משחק חדשים באזור. ואולם, בוושינגטון ערים היטב למחירים: סכנת ההתלקחות באזור ומעבר לו, פגיעה אפשרית בכלכלה העולמית ובמחירי האנרגיה, והחשש מהיגררות למערכה ממושכת.

הדילמה הזו אינה נבחנת בחלל ריק, אלא מול לוח הזמנים הפוליטי בארצות הברית וההיערכות המבצעית בשטח. ככל שחולפים הימים, מרחב התמרון מצטמצם, טהראן מזהה את ההססנות ומגבירה את רף התעוזה.

מנקודת המבט הישראלית, ההתפתחויות הללו מחייבות לשמר את המוכנות לפעולה ואת התיאום ההדוק עם וושינגטון. במציאות המתוחה הלחימה עלולה להתחדש אפילו כתוצאה מהחיכוך הגובר ולא רק בעקבות מהלכים מתוכננים. התדרוכים הביטחוניים מצד ראש הממשלה לראשי גוש השינוי, הם צעד חיוני בעיתוי הזה , גם אם הם אינם מתחייבים על פי "הפרוטוקול". לכידות היא תנאי לעמידתנו במבחנים שהמציאות עלולה לזמן לנו.

"לזרוק את המפתחות של עזה לאו"ם" – לא להתרגש מאיומי מועצת השלום

מנקודת מבטה של ישראל, התרומה המרכזית של תוכנית טראמפ כבר הושגה בהשבתם של החטופים. מכאן ואילך, מאזן היתרונות והחסרונות של המתווה, מעמיד בסימן שאלה את כדאיותו לישראל. האיום שצוטט מפי גורמים ב"מועצת השלום", "לזרוק לאו"ם את המפתחות של עזה" אם ישראל לא תירתם ליישום המתווה, מניח שישראל כל כך נרתעת מפני האפשרות שתשלוט בכל רצועת עזה, עד כדי כך שהיא תהיה מוכנה להיענות לכל תכתיב ובלבד שלא תגיע לכך. מי שסבור כך- לא הפנים את השינוי שחל בתודעת הציבור הישראלי בעקבות 7 באוקטובר. בלי להתכוון הוא גם מעודד את חמאס להתבצר בעמדותיו, מתוך הנחה שישראל תהיה מוכנה לבלוע כל צפרדע כדי להימנע מכיבוש הרצועה.

לא ברור באיזו מידה השפיעה הקריאה המשותפת של תורכיה, קטאר ומצרים להאיץ את השלמת השלב הראשון של מתווה טראמפ, על "מועצת השלום". מכל מקום, האזהרה שצוטטה בתקשורת מפיו של היועץ האמריקני ג'וש גרינבאום, לפיה המועצה "תזרוק את המפתחות בחזרה לאו"ם" אם ישראל תמשיך לעכב את יישום המתווה בעזה, לא צריכה לעורר בהלה בירושלים. נקודת המוצא לניתוח המצב צריכה להיות הכרה כנה בכך שהישגה העיקרי של "תכנית טראמפ" כבר מומש בהשבתם של החטופים. ישראל נאלצה להסכים על מרכיבים אחרים בתכנית, כתנאי וכתמורה לכך. לא כפתרון האידיאלי או המועדף. מכאן ואילך, בכל הנוגע לעיצוב "היום שאחרי" ברצועה, מאזן היתרונות מול החסרונות של המתווה האמריקאי נעשה מורכב – ובוודאי שאינו מובהק לטובת ישראל.

סקרי דעת הקהל בישראל שנערכו לאורך שנת 2026 לימדו על הספקנות הרבה של הציבור ביחס להתקדמות לשלבי ההסדרה הבאים בעזה, על תחושתו ותחושה כי האיום הביטחוני מהרצועה טרם הוסר ועל התנגדות רחבה למתווים שתחנת הסיום שלהם היא מדינה פלסטינית. בחלק מהסקרים ניתנה העדפה ברורה להמשך פעולת צה"ל בלי לשלול את הקמתו של ממשל צבאי זמני.

הסנטימנט הדומיננטי בציבור הישראלי, מגלה ספקנות רבה כלפי הסדרים בינלאומיים, במיוחד כאלה שמאפשרים לאויב לא רק לשרוד אלא גם לשקם את יכולותיו.

הצעדים ש"מועצת השלום" מבקשת לקדם כעת כוללים בין השאר הסמכת כוח ייצוב בינלאומי ופריסת כוח שיטור מקומי .זאת בשעה שחמאס הוא גורם הכוח הבלתי מעורער ברצועה, ממשיך להתחזק ומוכן לאפשר, במקרה הטוב מבחינת האמריקנים, רק את המודל של חיזבאללה בלבנון: כלומר ממשל אזרחי שאיננו חמאס שבפועל יעשה את דברה, בין אם מתוך אונס ובין אם מרצון.

העמדה השלילית של חמאס כלפי "המועצה" אינה מכשירה אותה באופן אוטומטי עבור ישראל.

האיום בנסיגת המועצה ובהעברת האחריות לאו"ם מבקש להרתיע את ירושלים, אך בפועל הוא עשוי לשרת את האינטרס שלה. אם גורמי החוץ ימשכו את ידיהם, יוסרו גם הכבלים המונעים מצה"ל להשלים את פירוז הרצועה ולסכל התעצמות מחודשת של חמאס.

על ישראל להמשיך במאמצי הסיכול בחמאס, להרחיב את פעולותיה גם לתחומי ההתעצמות וההברחות ולשמור על דיאלוג קרוב ומכבד עם ממשל טראמפ. בלי להתעמת איתו, יש לבחון כל צעד במשקפיים של תועלת ביטחונית נטו. ישראל לא יכולה להרשות לעצמה להתפשר על היעד הנדרש מול חמאס או להיכנס לתהליכים שיכבידו עליה את השגתו. אין להיכנע ללחצים גם אם המשמעות היא שמי שמחזיק כעת במפתחות יבחר להניח אותם על השולחן.

פורסם בישראל היום, בתאריך 22 בנובמבר 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.